

Ministry of health
of the Republic
of Uzbekistan

Tashkent Medical
Academy

Korea
University

***O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG‘LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI,
TOSHKENT TIBBIYOT AKADEMIYASI,
KORYO UNIVERSITETI***

***“ATROF MUHIT MUHOFAZASINING DOLZARB MUAMMOLARI VA INSON
SALOMATLIGI”***

xalqaro ishtirok bilan Respublika 9- ilmiy-amaliy anjumani materiallari to‘plami

*Collection of scientific papers of the 9th republican scientific-practical conference with
international participation*

***"IMPORTANT PROBLEMS OF THE ENVIRONMENTAL PROTECTION AND HUMAN
HEALTH"***

*Сборник научных трудов 9-ой республиканской научно-практической конференции с
международным участием*

***«АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ОХРАНЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ И ЗДОРОВЬЕ
НАСЕЛЕНИЯ»***

Toshkent-2022, 16-noyabr

38. <i>Шерқўзиева Г.Ф., Саломова Ф.И., Садуллаева Х.А. СОҒЛОМ ТУРМУШ ТАРЗИНИ ШАКЛЛАНТИРИШДА СУЗИШНИНГ РОЛИ</i>	115
--	-----

TEZISLAR

1. <i>Abdovakhitova I.N., Toxtayev G.Sh., Elboboyev B.A., Kurbanov B.B. THE INCIDENCE OF OCCUPATIONAL DERMATOSES.</i>	118
2. <i>Abduvaliyeva F.T., Azizova F.L. MAHALLIY SUV TA’MINOTI (BURG’ULI QUDUQLAR) SUVINING MINERAL TARKIBINI AHOLI SALOMATLIGIGA TA’SIRI.</i>	119
3. <i>Abdukadirova B.Y. SHIFOKORLARNING MEHNAT SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLASHTIRISHNING FUNKSIONAL IMKONIYATLARI.</i>	120
4. <i>Абдукадирова Л.К. БОЛАЛАР БОҒЧАСИ ТАРБИЯЛАНУВЧИЛАРИНИНГ ТЎҒРИ ОВҚАТЛАНИШ ХОЛАТИНИ ЎРГАНИШ.</i>	122
5. <i>Abdullayeva O.Y., Ganiyeva K.Sh. BENEFICIAL PROPERTIES OF ZAM ZAM WATER</i>	126
6. <i>Абдуллаева Ў.И., Ғаниева Х.Ш. SMOG - ЗАМОНАВИЙ ЖАМИЯТНИНГ ЖИДДИЙ ЭКОЛОГИК МУАММОСИ.</i>	123
7. <i>Abdulxakimov A.R., Fattaxov N.X. ОСОБЕННОСТИ СТРОЕНИЯ УШНОЙ РАКОВИНЫ</i>	127
8. <i>Abdulxakimov A.R., Fattaxov N.X. DEPENDENCE OF THE MORPHOLOGY OF THE OUTER EAR ON VARIOUS CAUSES</i>	128
9. <i>Abdulxakimov A.R., Fattaxov N.X. FEATURES OF THE STRUCTURE OF THE AURICLE</i>	128
10. <i>Abdulxakimov A.R., Fattaxov N.X. THE INFLUENCE OF DEVELOPMENTAL ABNORMALITIES ON THE MORPHOLOGY OF THE OUTER EAR.</i>	129
11. <i>Abdulxakimov A.R., Fattaxov N.X. VARIOUS RELATIONSHIPS IN THE FORMATION OF THE OUTER EAR</i>	129
12. <i>Abdulxakimov A.R., Fattaxov N.X. СВОЕОБРАЗНЫЕ КАЧЕСТВА УХА У ЧЕЛОВЕКА.</i>	130
13. <i>Ablaqulov I.D., Tuxtarov B.E., Valiyeva M.U. SIL KASALLIGINING OLDINI OLISHDA PROFILAKTIK CHORA-TADBIRLARNING AHAMIYATI</i>	131
14. <i>Alisherov T.A., Nurmatov B.Q., Shodmonov B.B. BOSMAXONA ICHKI MUHIT NOMUVOFIQ MIKROIQLIM OMILLARINI O’RGANISH VA GIGIYENIK BAHOLASH</i>	132
15. <i>Amanova A.D., Musina A.A., Suleymenova R.K., Abildayeva A.K., Raynbek M.R. ОЦЕНКА КАЧЕСТВА СБОРА И ХРАНЕНИЕ МЕДИЦИНСКИХ ОТХОДОВ В СТОМАТОЛОГИЧЕСКИХ ПОЛИКЛИНИКАХ Г. АСТАНА</i>	134
16. <i>Axmadaliyeva N.O., Toshmatova G.O., Niyazova O.A. ИЗУЧЕНИЕ И ОЦЕНКА ПИТАНИЯ ШКОЛЬНИКОВ ОБУЧАЮЩИХСЯ В ГОРОДСКИХ И СЕЛЬСКИХ УСЛОВИЯХ</i>	135
17. <i>Axmedova S.T., Usmanov Sh.N., Safarov Sh.B. BOLALARI ORASIDA VIRUSLI GEPATIT A KASALLIGINING TARQALGANLIGI VA UNING PROFILAKTIKASINI TAKOMILLASHTIRISH</i>	136
18. <i>Ahmedova D.B., Xashirbayeva D.M. BRONXOPULMONAR TIZIM PATOLOGIYASI BO’LGAN PROFESSIONAL BEMORLARDA «BRONXONORM» VA «HILOBRONX» BIOLOGIK FAOL QO’SHIMCHALARINING SAMARASI</i>	137
19. <i>Ahmedova D.B., Xashirbayeva D.M. KASBIY XARAKTERGA EGA O’PKA PATOLOGIYASINI O’RGANISHNING KLINIK VA ASBOB-USKUNAVIY USULLARI</i>	139
20. <i>Berdiyev A.X., Shaymardonov B.X., Jalilov J.J. ОРГАНИЗАЦИОННЫЕ АСПЕКТЫ ПРОФИЛАКТИКИ ОСЛОЖНЕНИЙ, СВЯЗАННОЙ С ОКАЗАНИЕМ МЕДИЦИНСКОЙ ПОМОЩИ</i>	141
21. <i>Bobomuratov T.A., Akhmadaliyeva N.O., Imatova A.O., Shonazarov A.Z. HIGENIC IMPACT OF HIGH AND LOW TEMPERATURE ON HEALTH OF HUMAN ORGANISM</i>	142
22. <i>Бокова З.А. Зейнолдина А.С ШУМОВОМУ ЗАГРЯЗНЕНИЮ В РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН В БОЛЬШЕЙ СТЕПЕНИ ПОДВЕРЖЕНЫ ЖЕНЩИНЫ, НЕЖЕЛИ МУЖЧИНЫ.</i>	143

касалликлари ва педикулёзни олдини олиш бўйича санитария тарғибот ишлари кучайтириш лозим.

Фойдаланилган адабиётлар

1. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг **3.05.2018 йилдаги 333-сон** Сузиш спорт турларини ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида қарори
2. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Олимпия захиралари коллежларида спорт захирасини тайёрлаш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” 2010 йил 30 июлдаги 163-сон қарори
3. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг Қарори “2014-2015 йилларда ва истиқболда 2020 йилгача сувларни Ўзбекистон Республикаси сув оқимлари бўйлаб барқарор ва хавфсиз ўтказиб юбориш дастурини тасдиқлаш тўғрисида” (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2014 й., 4-сон, 49-модда)
4. ГОСТ 53491.1-2009 «Бассейны. Подготовка воды. Часть 1. Общие требования». - М.: Стандартиформ, 2009.-47 с.
5. СанПиН 2.1.2.1188-03 «Плавательные бассейны. Гигиенические требования к устройству, эксплуатации и качеству воды. Контроль качества»;
6. Титова, Е.В., Кожин, С.В. Спортивные бассейны - грамотный подход // Ассоциация плавательных бассейнов. - 2006. - №30. - М.: Водолей вест.- С. 26-27.
7. Шеркузиева Г.Ф. Икрамова Н.А. Сузиш бассейнлари гигиенаси муаммолари ва уларни ечиш йўллари /Аҳолининг саломатлигини муҳофаза қилишнинг замонавий ютуқлари ва ривожланиш истиқболлари” мавзусидаги халқаро илмий амалий онлайн конференция. Тошкент 2021й. 337-338 б

THE INCIDENCE OF OCCUPATIONAL DERMATOSES.

Abduvakhitova I.N., Toxtayev G.Sh., Elboboyev B.A., Kurbanov B.B.

Tashkent Regional Department of Dermatology and Venerology, Tashkent, Uzbekistan

Among occupational diseases, an important place is occupied by skin pathology, which, being a pronounced defense of the body, has an impact on the impact of the external environment. In recent years, there has been an increase in the number of occupational dermatoses, accompanied by a transformation of character and the occurrence of occupational skin lesions. The reason for this is the increase in the contingent of workers, identified industrial contact with allergens, the use of new, previously unknown allergenic compounds, subsequent technological processes and equipment, direct contact with allergenic exposures. Many authors note that the imperfection of the system of preliminary and periodic medical examinations also contributes to the growth of professional skin pathology. Modern industry is characterized by low levels of influencing factors, their complex or combined nature. Combined exposure to allergens can contribute to the development of polyvalent sensitization of the body of workers. Allergic dermatoses prevail in the structure of occupational morbidity of the skin. The formation of occupational pathology is due to the high concentration of industry and the rapidly changing immunoreactivity of the population in recent years.

The purpose of this study is to study the state of the incidence of occupational dermatoses. The purpose of these studies was to study an occupational skin disease, which was established on the basis of anamnesis data, the clinical picture of the disease, an allergological examination, taking into account the professional route and the sanitary and hygienic characteristics of the patient's workplace. Allergological examination was carried out by drop and compress skin testing using allergens present at the workplaces of the examined persons.

Thus, the problem of the prevalence of occupational dermatoses is relevant. The main clinical forms of occupational dermatosis are eczema, contact-allergic dermatitis. In the region, the detection of occupational skin pathology at medical examinations is decreasing, which indicates the need for additional training of dermatovenereologists of the general medical network on occupational pathology. Medical workers are a risk group for the development of occupational skin lesions,

requiring effective preventive measures.

MAHALLIY SUV TA’MINOTI (BURG’ULI QUDUQLAR) SUVINING MINERAL TARKIBINI AHOLI SALOMATLIGIGA TA’SIRI.

¹Abduvaliyeva F.T., ²Azizova F.L.

¹Farg’ona jamoat salomatligi tibbiyot instituti

²Toshkent tibbiyot akademiyasi

Davlatimiz rahbarining 2022 yil 28 yanvardagi farmoni bilan tasdiqlangan “2022-2026 yillarga mo’ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi va uni “Inson qadrini ulug’lash va faol mahalla yili”da amalga oshirishga oid Davlat dasturi”da suv resurslarini boshqarish tizimini tubdan isloh qilish va suvni tejash bo’yicha alohida vazifalar belgilanib, rejali foydalanish hisobiga kamida 7 milliard metr kub suvni iqtisod qilish nazarda tutilgani diqqatga sazovor, albatta. Bu esa kelajak avlod uchun suv resurslarining kafolatli istiqboli borligini anglatadi [1]. Bu borada Prezidentimizning 2017 yil 4 maydagi “2017-2021 yillarda yer osti suvlari zahiralardan oqilona foydalanishni nazorat qilish va hisobga olishni tartibga solish chora-tadbirlari to’g’risida”gi qarori muhim huquqiy asos bo’ldi. Zero, hujjatda ushbu yo’nalishdagi muammolarni bartaraf etishga oid ustuvor vazifalar belgilab berildi. Shundan so’ng, ya’ni 2017 yil 27 iyunda Vazirlar Mahkamasining “Er osti suvlaridan foydalanish sohasidagi faoliyatni yanada tartibga solish chora-tadbirlari to’g’risida”gi, 2019 yil 12 aprelda “2015-2030 yillarda tabiiy ofatlar xavfini kamaytirish maqsadida Senday hadli dasturi”ni O‘zbekiston Respublikasida amalga oshirish chora-tadbirlari to’g’risida”gi hamda 2021 yil 8 yanvarda “Er osti suvlaridan foydalanishga oid ruxsat etuvchi hujjatlarni berish tartibini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to’g’risida”gi qarorlari qabul qilindiki, ularda belgilangan vazifalar ijrosi birin-ketin ta’minlanayotgani hisobiga bu boradagi ijobiy o’zgarishlarga zamin yaratildi [1, 4].

Ishning maqsadi: Farg’ona viloyati Farg’ona shahri aholisini ichimlik suvi bilan ta’minlash holatini o’rganish, aholini suv bilan bog’liq bo’lgan yuqumli va yuqumsiz kasalliklarni uchrash darajasini baholashdan iboratdir.

Bizlar olib borgan tadqiqot ishimizda Farg’ona viloyati Farg’ona shahar aholisini ichimlik suvi bilan bog’liq kasallanish darajasi baholandi. Aholiga ichimlik suvi sifatida beriladigan manbalar tarkibidagi kimyoviy moddalar miqdori to’g’risidagi ma’lumotlar “Farg’ona suv ta’minoti” mas’uliyati cheklangan jamiyati tomonidan berildi, kasallanish ko’rsatkichlari esa №12 hisob shakli bo’yicha baholandi. Farg’ona viloyati aholisiga beriladigan markazlashtirilgan ichimlik suv asosan yer osti suv manbalaridan olinadi. “O‘zbekgidrogeologiya” DUKning Farg’ona gidrogeologiya stantsiyasi tomonidan olib borilayotgan yer osti suvlari davlat monitoringi ma’lumotlariga muvofiq viloyatda 9290 ta (shundan 6823 tasi ishchi holatda) foydalanish quduqlari ro’yxatga olingan bo’lib, ular yordamida olinayotgan yer osti suvlarining miqdori jami 5087,8 ming metr kub/sutkani tashkil qilmoqda. Yer osti suv manbalari suvi tarkibidagi umumiy mineralizatsiya darajasi 450 mg/lni tashkil etadi. Ichimlik suv tarkibidagi magniy va sulfatlarning miqdori bo’yicha farqlar mavjud. Magniy miqdori me’yordan yuqori va 12,04 mg/lni, sulfatlar miqdori esa 19,6 mg/l ni tashkil etadi.

Shuni ta’kidlash lozimki, kasallanish darajasi aholining salomatlik darajasini tavsiflovchi yetakchi omillardan biri sifatida o’rganiladi. Farg’ona shahri aholisining yosh tarkibi quyidagicha taqsimlandi: 0-17 yoshgacha bo’lgan bolalar -20%; 18 yoshdan kattalar (mehnatga yaroqlilar) – 54%; nafaqadagilar – 26%. Aholining umumiy soni 3 819 963 nafarni tashkil etib, ulardan erkaklar – 1 925 022 nafarni, ayollar esa – 1 894 941 nafarni tashkil etadi. Farg’ona shahrida istiqomat qiluvchi aholining 80%ga yaqini mehnatga yaroqli va nafaqa yoshidagilar bo’lib, bu umumiy kasallanish darajasida aks etadi. Bolalar o’rtasida kuzatiladigan yuqori nafas yo’llari kasalliklarini yuqori soni asosan O’RVI, bodomcha bezlar yallig’lanishi yoki oddiy shamollash hisobiga eng yuqori ko’rsatkichlarga ega bo’ladi. Jarohatlanish va shikastlanishlar hisobiga yuzaga keladigan kasallanish ko’rsatkichlari asosan organizmda mineral moddalarni yetishmasligi hisobiga tog’ay to’qimasining elastikligini yo’qolishi sababli yuzaga keladi.